

Achterhoek Raad

Informatieve memo 'Nationaal Programma Vitale Regio's (vervolg Elke Regio Telt)'

Aan	: Achterhoek Raad
Van	: Achterhoek Board
Datum	: 31 maart 2025
Agendapunt	: 9, bijlage 9.1

Aanleiding

De afgelopen twee jaar heeft Achterhoek Ambassadeurs vanuit de lobby en bestuurlijke inzet hard gewerkt om een rol te spelen in het debat en de totstandkoming van een Rijksprogramma rondom de uitwerking van het rapport Elke Regio Telt. Vanuit het Rijk is hierop een aanpak met een tweesporenbeleid uitgewerkt. Enerzijds via een landelijke aanpak op het gebied van beleids- en investeringslogica, waarbij het IPO (Interprovinciaal Overleg) en de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) ook betrokken zijn. Anderzijds via een nieuw Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR), met een focus op het versterken van de kwaliteit van leven, wonen en werken in 11 regio's, waar de Achterhoek er één van is.

Rijksbeleid met betrekking tot de ontwikkeling van het NPVR

Vrijdag 20 december 2024 heeft het kabinet de Kamerbrief nadere uitwerking Elke Regio Telt en bijbehorende beslisnota aan de Tweede Kamer verzonden (zie [Kamerbrief over de nadere uitwerking van 'Elke regio telt' | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)). Op 3 april a.s. vindt het startcongres NPVR plaats.

Belangrijkste punten uit de Kamerbrief zijn dat middelen voor de uitvoeringsagenda van het NPVR voorsnog uit de bestaande budgetten van de verschillende departementen moeten komen. Voor de departementen geldt een zogenaamde "inspanningsverplichting" en er moet ruimte worden gegeven om buiten bestaande kaders te experimenteren. Het nu nog draaiende programma 'Regio's aan de grens' zal opgaan in het nieuwe programma, zodat ook de grensligging belangrijk wordt in het NPVR.

Het NPVR heeft vanuit het Rijk drie overkoepelende doelstellingen, waarbij het aan de betreffende regio en het Rijk samen is om te bepalen waar het zwaartepunt hiervoor ligt en op welke wijze aan de doelstellingen gewerkt gaat worden:

- *Veilige en leefbare regio's*: het verbeteren van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving in regio's met onder andere expliciete aandacht voor een passende woningvoorraad, herstructurering en transformatie en verduurzaming van de gebouwde omgeving en een gezonde groene leefomgeving.

- *Een duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau* dat ondersteunend is aan de vitaliteit en het beoogde toekomstperspectief van de regio's en het behoud van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid in deze regio's voor inwoners.
- *Een gezonde en kansrijke toekomst* voor inwoners in de regio's, waaronder gezond opgroeien en oud worden, ontwikkelkansen in het onderwijs, perspectief op werk en regionale economische ontwikkeling.

Op 5 februari 2025 is deze opzet tijdens het commissiedebat Regio en Grensoverschrijdende Samenwerking in de Kamer behandeld, waar breed draagvlak was voor het NPVR en ook concreet aandacht werd gevraagd voor de spreiding van Rijkswerkgelegenheid. Er is vooral aandacht gevraagd voor de middelen voor het programma met betrekking tot de uitwerking van de verschillende regioplannen.

Ontwikkelingen in de Achterhoek met betrekking tot het NPVR

Afgelopen jaar is voor de regio een brede basis aan opgaven en doelen in kaart gebracht als aanzet voor een agenda voor het NPVR. Denk hierbij aan de opgaven zoals gesteld in de Regio Deal, die zijn opgehaald in dialoogsessies en de doelen zoals deze zijn verwoord in onze Achterhoek Visie 2030. Onderstaande punten vormen in eerste instantie de basis voor het vervolgesprek om te komen tot een Regioplan en vervolgens een uitvoeringsagenda voor het NPVR:

Regionale opgaven:

- Vergrijzing en ontgroening (o.a. druk op zorg en voorzieningen)
- Toenemende arbeidsmarktkrapte (focus op kraptesectoren zoals zorg en onderwijs en ICT)
- Rem op groei van het MKB (economische groei versus arbeidsmarktkrapte, tekort aan woningen en slechte bereikbaarheid)
- Stapeling maatschappelijke opgaven in landelijk gebied (klimaat/droogte/energie)
- Dalend vertrouwen in overheid/instituties (slechte vertegenwoordiging in Tweede Kamer, Rijk etc., weinig Rijksdiensten zichtbaar in regio)

Belangrijkste knoppen (grote investeringen) om aan te draaien:

- Verbeteren mobiliteit en bereikbaarheid
- Passende woningbouw
- Rijksdiensten/-hubs in de regio

Governance structuur en procesmiddelen

De governance structuur voor het NPVR is vanuit het Rijk gezien, voor elk van de 11 regio's verdeeld naar een bestuurlijke trekker vanuit de regio en een eindverantwoordelijke taak bij het Rijk op DG (Directeur-generaal)-niveau. Voor de dagelijkse aansturing en strategie wordt een kernteam vanuit Rijk en regio gevormd. Voor de aansturing en uitvoering van het programma stelt het Rijk jaarlijks 350.000 euro aan de Achterhoek ter beschikking als decentrale uitkering. Hiervoor zullen onder meer een programmamanager en -medewerker bij 8RHK ambassadeurs worden aangesteld, om dit programma te leiden. Dit betreft een uitbreiding in de formatie bij 8RHK ambassadeurs, wat betekent dat de functies inhoudelijk worden aangestuurd vanuit de Achterhoek Board en organisatorisch vanuit het Algemeen Bestuur.

Context en planning 2025 om tot een Regioplan met uitvoeringsagenda te komen

Voor het NPVR zal in eerste instantie een Regioplan moeten worden gemaakt, dat later dit jaar in een uitvoeringsplan kan worden omgezet. Voor het Regioplan zal de stip op de horizon naar 2050 worden gezet, om vervolgens met een adaptieve uitvoeringsagenda de komende 20 jaar (in cohorten van 4 jaar) hieraan uitvoering te geven.

Met betrekking tot de totstandkoming van de agenda voor het NPVR van de Achterhoek geldt in de basis dat deze gereed is op het moment dat de regio en het Rijk samen vinden dat deze agenda 'af' is. Hier is vooralsnog geen strakke deadline aan gekoppeld, maar het streven is om deze eind 2025 gereed te hebben. Er zal voor het Regioplan nadrukkelijk de koppeling worden gemaakt met de ontwikkelscenario's van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA) en de totstandkoming van een nieuwe Achterhoek Visie. Deze Visie zal uiteindelijk leidend zijn.

We zullen u op de hoogte houden van de verdere ontwikkelingen in Den Haag en de uitwerking van het NPVR in een Regioplan voor de Achterhoek. In de Achterhoek Raad van 22 september en 15 december 2025 zullen we u verder informeren. Wanneer we in een later stadium over een nieuwe Achterhoek Visie komen te spreken, zal deze uiteraard ter besluitvorming aan u worden voorgelegd.
